

LITURGISCHE ORIËNTATIE (19)

BID- EN DANKSTOND VOOR GEWAS EN ARBEID

In de maand maart is er Bidstond voor gewas en arbeid. En in november Dankstond. Een extra dienst bij het kerkelijk jaar in voor - en najaar.

In de Bijbel wordt melding gemaakt van bededagen, waarop het volk vastte en bad (vgl. 2 Kronieken 20:3, Ezra 8:26, Zacharia 7 en 8, Jesaja 22:12). Dat betekende verootmoediging en boete. Ook in het Nieuwe Testament is sprake van zulk vasten en bidden.

Uit de kerkgeschiedenis weten we dat ook in de Vroege Kerk bededagen werden gehouden 'om de toorn Gods af te bidden'. Later ook in de Middeleeuwen ('kruisdagen'), vooral in tijden van epidemieën en andere rampen. Veelal werden daarbij ook processies gehouden. De Reformatie in ons land zette een streep door processies, maar bijzondere bededagen werden wel ingesteld.

In ons land riepen Provinciale Synodes wel een bededag uit in tijden van gevaar. De bekende Synode van Dordrecht (1618/1619) bepaalde in de kerkorde dat er openbare vast- en bededagen moesten worden uitgeschreven 'in tijden van oorlog, pestilentie, dure tijd, zware vervolging der kerken en andere algemene zwarigheden.' Omdat overheid en kerk nauw aan elkaar verbonden waren in de 17^e en 18^e eeuw besloten ook de Staten boete- en bededagen uit te schrijven.

Ook toen al waren de collecten in deze diensten hoog, vooral in de dankstond, en betekenisvol voor de financiële huishouding van de kerk.

In 1817 besloot de hervormde synode dat er elk jaar een Biddag voor het gewas zou zijn op de tweede zondag in maart en een Dankdag voor de oogst op de eerste zondag in november. In de 20^e eeuw werd de praktijk van Overijssel en Drenthe gevolgd, die deze dagen hielden op woensdag. Zo is het nog in veel gemeenten, zij het dat er hier en daar afwijkingen zijn in de data. Na de industrialisatie werd niet alleen voor gewas, ook voor arbeid gebeden. In vissersplaatsen als Katwijk, Scheveningen, Vlaardingen en Urk bad men ook voor de visserij. Veel gemeenten verplaatsten in de afgelopen decennia de twee bededagen naar de zondag. Er bestaat geen modelliturgie voor de deze diensten. Elke gemeente is daar vrij in. Wel ligt in de prediking het accent op Gods zorg voor onze dagelijkse behoeften. En de klemtoon valt vooral op de gebeden en dankzeggingen daarvoor. Het Liedboek heeft daar veel passende liederen voor, zowel psalmen als gezangen.

